

EUROPOS CENTRINIS BANKAS

Eurosistemos ekspertų makroekonominės prognozės euro zonai

Remdamiesi turima iki 2004 m. rugpjūčio 20 d. informacija, Eurosistemos ekspertai numatė euro zonos makroekonominę raidą¹.

ECB ekspertų makroekonominės prognozės pagrįstos prielaidomis dėl palūkanų normų, valiutų kursų, naftos kainų, pasaulinės prekybos už euro zonos ribų ir valstybės finansų politikos. Pirmiausia daroma formali prielaida, kad prognozės laikotarpiu trumpalaikės rinkos palūkanų normos ir dvišaliai valiutų kursai nesikeis. Formalios prielaidos dėl ilgalaikių palūkanų normų, naftos ir ne energetikos žaliavų kainų grindžiamos rinkos lūkesčiais², o valstybės finansų politikos prielaidos pagrįstos atskirų euro zonos šalių nacionalinių biudžetų planais. Jos apima tik tokias politikos priemones, kurias jau patvirtino parlamentai arba kurios yra išsamiai apibrėžtos ir greičiausiai bus patvirtintos.

Prognozių neapibrėžtumui parodyti kiekvieno kintamojo rezultatų pateikimo ribos „nuo...iki“ pagrįstos skirtumu tarp faktinių rezultatų ir keleto ankstesnių metų prognozių. Ribos yra dvigubai platesnės už šių skirtumų vidutinę absoliučią vertę.

Prielaidos dėl tarptautinės aplinkos

Numatoma, kad apžvelgiamu laikotarpiu ūkio aktyvumas už euro zonos ribų ir toliau sparčiai didės. Tikimasi, kad JAV ir Azijos regionas, išskyrus Japoniją, ir toliau darys svarbią įtaką pasaulio ekonomikos augimui. Be to, tikimasi, kad 2003 m. pagerėjus pasaulio ekonominės sąlygoms, ūkio aktyvumas kituose regionuose vis labiau atsigaus. Vis dėlto, tikimasi, kad, pažengus ekonomikos atsigavimui ir ekonominei politikai pamažu vėl tapus neutralėse, realiojo BVP augimas už euro zonos ribų bus šiek tiek mažesnis negu 2003 m. pabaigoje ir 2004 m. pirmąjį ketvirtį buvę dideli augimo tempai.

Numatoma, kad vidutinis metinis realiojo BVP augimas už euro zonos ribų bus 5,5% (2004 m.) ir 4,5% (2005 m.). Manoma, kad pasaulio prekybos didėjimo tendencijos atitiks pasaulio realiojo BVP didėjimo tendencijas. Tikimasi, kad augimas euro zonos išorės eksporto rinkose ir 2004 m., ir 2005 m. bus apytikriai 8%.

Pagrindiniai rezultatai

Numatoma, kad ūkio aktyvumas euro zonoje bus truputį didesnis negu numatyta pagal Eurosistemos ekspertų makroekonominės prognozes, paskelbtas 2004 m. birželio mėnesiniame biuletenyje. Numatyta bendro SVKI augimo riba buvo truputį padidinta dėl didesnių naftos kainų.

¹ ECB ekspertų makroekonominės prognozės papildo Eurosistemos ekspertų makroekonominės prognozes, kurias du kartus per metus kartu rengia ECB ir euro zonos nacionalinių centrinių bankų ekspertai. Rengimo metodai atitinka Eurosistemos ekspertų makroekonominių prognozių rengimo metodus, aprašytus „A guide to Eurosystem staff macroeconomic projection exercises“, ECB, 2001 m. birželis

² Manoma, kad pagal 3 mėn. EURIBOR nustatomos trumpalaikės palūkanų normos prognozės laikotarpiu turėtų nesikeisti ir išlikti šiek tiek didesnės kaip 2,1%. Remiantis formalia stabilaus valiutos kurso prielaida, galima teigti, kad prognozės laikotarpiu euro ir JAV dolerio kursas nesikeičia ir yra 1,21, o faktinis euro kursas yra 2,0% didesnis už 2003 m. vidurkį. Su euro zonos 10 m. nominaliųjų vyriausybės obligacijų pajamingumu susiję rinkos lūkesčiai leidžia tikėtis augimo nuo vidutiniškai 4,3% (2004 m.) iki vidutiniškai 4,6% (2005 m.) Vidutinės metinės ne energetikos produktų kainos 2004 m. turėtų pakilti 17% JAV doleriais ir beveik nesikeisti 2005 m. Sprendžiant pagal būsimųjų sandorių rinką, vidutinės metinės naftos kainos 2004 m. turėtų būti 36,6 JAV dolerio už barelį ir 36,8 JAV dolerio už barelį 2005 m. Vis dėlto, pastaraisiais metais naftos kainos neretai būdavo didesnės negu sprendžiant pagal būsimųjų sandorių rinką. Didesnės negu tikėtasi naftos kainos turėtų neigiamą poveikį BVP augimui ir skatintų infliacijos didėjimą.

Numatomas realiojo BVP augimas

Eurostat vertinimu, šių metų antrąjį ketvirtį euro zonos realiojo BVP augimas, vertinant kelis ketvirčius iš eilės, buvo 0,5%, palyginti su 0,6% augimu pirmąjį ketvirtį. Tikimasi, kad, palyginti su ankstesniu ketvirčiu, augimas bus panašus ir prognozės laikotarpiu. Numatoma, kad vidutinis metinis realiojo BVP augimas 2004 m. bus 1,6-2,2%, o 2005 m. –1,8-2,8%. Tikimasi, kad didelis eksporto augimas, kurį rodo vis stiprėjanti užsienio paklausa, šiais metais pamažu paveiks ir vidaus paklausą. Numatoma, kad 2004 m. bendras užimtumas didės lėtai, 2005 m. – spartės. Nedarbo lygis turėtų sumažėti 2005 m.

Numatoma, kad viena iš vidaus išlaidų sudedamųjų dalių – privatus vartojimas – didės panašiai kaip ir disponuojamosios pajamos visoje euro zonoje, o namų ūkių taupymo lygis apžvelgiamu laikotarpiu beveik nesikeis. Numatoma, kad 2004 m. nedaug didėjusios namų ūkių realiosios disponuojamosios pajamos augs 2005 m., o tai paspartins labiau augšiantis užimtumas ir didėsi realiojo darbo užmokesčio pajamos. Gerėjant darbo rinkos būklei, vartotojų pasitikėjimas turėtų didėti, tačiau tikimasi, kad taupymo lygis bus didelis dėl abejonių dėl viešųjų finansų ir ypač visuomenės sveikatos priežiūros ir pensijų sistemos ilgalaikiu laikotarpiu. Numatoma, kad bendros investicijos didėja iš esmės dėl verslo investicijų, kurias skatina pagerėjusi pasaulio ekonomikos aplinka ir mažos realiosios palūkanų normos. Numatoma, kad trejus metus mažėjusios privačios rezidentų investicijos prognozės laikotarpiu taip pat šiek tiek atsigaus.

Numatoma kainų ir sąnaudų raida

Numatoma, kad 2004 m. bendras SVKI vidutiniškai didės 2,1-2,3%, 2005 m. – 1,3-2,3%. Remiantis anksčiau minėtomis prielaidomis dėl naftos kainų, prognozuojama, kad 2004 m. energijos sudedamoji dalis gerokai didins infliaciją, apskaičiuotą SVKI pagrindu, o 2005 m. šios sudedamosios dalies poveikis bus nedidelis. Numatoma, kad 2005 m. SVKI ne energetinės sudedamosios dalies didėjimas šiek tiek sulėtės, atspindėdama besitęsiantį nežymų vidaus sąnaudų spaudimą ir ribotą importo kainų didėjimą. Be to, valstybės finansų vystymosi prielaidoms mažesnę įtaką daro 2005 m. numatomi didesni netiesioginiai mokesčiai ir administruojamos kainos, palyginti su 2004 m. įgyvendintomis reikšmingomis priemonėmis.

Nepaisant neseniai pakilusių naftos kainų, numatoma, kad 2004 m. importo kainų didėjimą santykinai ribos pavėluotas brangusio euro poveikis. Numatoma, kad 2005 m. žaliavų kainos turėtų beveik nesikeisti, o importo kainos per tą patį laikotarpį šiek tiek pakils.

Manoma, kad nominalusis vienas darbuotojui tenkantis atlygis prognozės laikotarpiu didės nedaug. Šiose prognozėse atsižvelgiama į dabartinį darbo užmokesčio nustatymą ir numatomas nedaug pagerėjusias darbo rinkos sąlygas, tačiau jos pagrįstos ir prielaida, kad nepasireikš didesnių naftos kainų antrinis poveikis nominaliajam atlygiui. Numatoma realiojo BVP ir užimtumo raida leidžia manyti, kad prognozės laikotarpiu darbo našumas ir toliau didės santykinai sparčiai. Dėl šios priežasties numatoma, kad 2004 m. ir 2005 m. vienetinės darbo sąnaudos didės nedaug.

Lentelė: Makroekonominės prognozės euro zonai

(vidutiniai metiniai pokyčiai, procentais)¹⁾

	2003	2004	2005
SVKI	2,1	2,1 – 2,3	1,3 – 2,3
Realusis BVP	0,5	1,6 – 2,2	1,8 – 2,8
Privatus vartojimas	1,0	1,2 – 1,6	1,5 – 2,7
Valdžios vartojimas	1,9	0,7 – 1,7	0,5 – 1,5
Bendrojo pagrindinio kapitalo formavimas	- 0,4	0,8 – 2,4	2,0 – 5,2
Eksportas (prekės ir paslaugos)	0,3	4,8 – 7,6	5,6 – 8,8
Importas (prekės ir paslaugos)	2,1	3,7 – 6,7	5,3 – 8,7

1) Kiekvieno kintamojo ir laikotarpio ribos pagrįstos vidutiniu absoliučiu skirtumu tarp faktinių rezultatų ir euro zonos centrinių bankų praetyje atliktų prognozių. Numatoma realiojo BVP raida pagrįsta duomenimis, apskaičiuotais pagal darbo dienas.

Palyginimas su 2004 m. birželio prognozėmis

2004 m. ir 2005 m. numatytos euro zonos realiojo BVP augimo ribos buvo šiek tiek padidintos, palyginti su 2004 m. birželio mėnesiniame biuletenyje paskelbtomis Eurosistemos ekspertų makroekonominės prognozėmis. Ribų padidinimas rodo didesnę grynojo eksporto poveikį 2004 m.

Palyginti su 2004 m. birželio prognozėmis, žemutinės 2004 m. numatyto metinio bendro SVKI augimo ribos taip buvo šiek tiek padidintos. Tai aiškintina prielaidomis dėl naftos kainų. Jos buvo numatytos didesnės tiek 2004 m., tiek 2005 m. (atitinkamai –apie 6% ir 16%). Remiantis šiomis prielaidomis, galima teigti, kad energijos sudedamoji dalis turės didesnę poveikį bendram SVKI, o ne energetikos sudedamosios dalies prognozės iš esmės nesikeičia, palyginti su birželio mėn. prognozėmis.

Lentelė: Eurosistemos ekspertų makroekonominių prognozių euro zonai palyginimas

(vidutiniai metiniai pokyčiai, procentais)

	2003	2004	2005
SVKI –2004 m. rugsėjis	2,1	2,1 – 2,3	1,3 – 2,3
SVKI –2004 m. birželis	2,1	1,9 – 2,3	1,1 – 2,3
Realusis BVP – 2004 m. rugsėjis	0,5	1,6 – 2,2	1,8 – 2,8
Realusis BVP – 2004 m. birželis	0,5	1,4 – 2,0	1,7 – 2,7